

Nro 17.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Februariusnak 27-dik napján 1795.
esztendőben.*

B É T S.

A' Palatinátusi Választó Fejedelemnek *Károly Tódornak*, *Maria Leopoldina* Austriai fő és Majlandi hertzeg afzszonynyal való mennyegzője, e' folyó hólnapnak 15 ikén ment végbe *Insprukban*, mellynek környülállásait ekként írja le a' múlt szerdán költ Bétsi udvari diárium: Feb. 13. ikán, estéli 6 órakor érkeztek *Insprukba* ő királyi hertzsegek *Ferdinand* Majlandi hertzeg, maga a' hertzeg afzszony *Maria Beatrix*, kedves leányával *Mária Leopoldinával* együtt, két postáni járó földre ment eleikbe *Ersébeth* fő hertzeg afzszony *Ferdinánd* hertzegnek testvére. Más nap

reggeli 8 órakor, mind a' nevezett hertzeg, mind a' Cs. Kir. Comissáriusok *Albani* hertzeg és Gr. *Lehrbach Leopold* egy postani járó földig, nevezetessen *Zierl* nevű helységig mentek *Károly Thadornak* eleibe, a' ki is dél után egy órakor érkezett *bé Innsprukba*, az ott lévő Cs. K. katonaság paradirozása, és egynehány nagy ágyúknak ropogása alatt. Maga *Ersébeth* fő hertzeg aszszony fogadta el sok fő urakkal és aszszonyokkal együtt a' felséges vendéget. Egynehány minutum múlván, udvari fő mesterével együtt a' Majlandi hertzegnek és hertzeg aszszonynak tiszteletére ment a' Választó fejedelem, a' kik ötlet egymás szives idvezléseik után, a' Fels. menyaszszony szobájába vezették.

Ezen udvari etiquetenek végződése után ebédhez ültek a' Fels. vendégek, estéli 6 órakor meg tisztelettek az ott lévő uraságok által, azután mindnyájan az udvari pompásan meg világosított játék néző helybe mentek, holott rendkívül való örömmel és muzsika pengéssel fogadtattak a' jelenvölt publicum által. Más nap, úgymint, *Febr. 15-ikén*, ebéd után, hatod fél órakor volt az egyházi egybe szerkeztetés, a' mellyet a' Fels. szüléknek, *Ersébeth* fő hertzeg aszszonynak, és az udvari uraságnak jelenlétekben, egy *Markus* nevű, *Praemonstratensis* szerzetbéli praelatus vitt végbe. Az áldást sok ágyú ropogás, és gazdag vatsora követte. *Febr. 16-ikán* szabad reduta, és komédia volt az udvarnál, holott a' felséges szülékkel, és *Ersébeth* fő hertzeg aszszonnyal együtt a' fels. új pár is meg jelent, az ifjú Választó fejedelemné maga is *Auglus contra tántzot* járt. — Következett reggel, kedves párjával együtt vilkiza indult a' Választó fejedelem, minekutánna mind ketten bútsút vettek volna a' Fels. hertzegtől, és hertzeg aszszonyoktól.

Egy *Olasz Országi* közönséges levél felettébb ditséri *Mária Beátrix* a' Majlandi hertzeg aszszony

Lzont azért, hogy Izámos gyermekeinek nevelésében fáradhatatlan legyen, és leg kissebbet sem mulat el, a' mi tsak azoknak természeti és erköltsi pallérozásokra tartozik. Önnön maga is minden afzonyi virtusokkal ékeskedő személy, a' ki felől, midőn 1787 ik esztendőben itt mulatott volna egy darabig, néhai II. Jósef Császár ezt mondotta, meg érdemlette volna a' Császári koronát, melly Izavaival azt akarta ki nyilatkoztatni, hogy magának is kedve lett volna hozzá:

Hadi Környülállások:

Febr. 5 ikén *Doesbürgot* is el foglalták a' *Frantziák*, onnan *Almeló* ellen mentek, hogy a' *Zutfániában*, és *Daventriában* volt Anglusokat, és *Hannoveránusokat* el zárhassák a' többi egyesült seregektől. Az Anglus zsoldban lévő trüppök *Bréma* felé vették ujokat. — *Adolf* Anglus hertzeg *Münsterben* vagyon — az *Artésiai* Gróf *Londonba* fog utazni a' királyi udvarnak kívánsága szerint. *Brémából* írják, hogy *Hollandiának* el foglaltatása leg kissebb nyughatatlanságot sem okozott, a' *Londoni* ministeriumnak, hanem; mingyárt parantsolatot adott a' *Britanniai* ki kötő helyekben tartózkodó *Hollandus* kereskedő hajónak el foglalására. — *Lingenből* iratik *Febr. 6-ikán*, hogy a' szövetséges *ármádiának* mostani planuma arra tzelezzön, hogy a' *Rénus* mellett magokat jól meg fenekelhessék, és *Bentheimot* jó védelmező állapotba helheztethessék. — *Zwölban* 4 ezer *Frantzia* fekszik, forpostjok pedig *Hardenbergnél* áll, a' melly amattól 7 mélföldnife vagyon. *Coevordenben*, *Obérysselnek* mind a' termelzet, mind a' mesteriség által jól meg erősített várossában 2 ezer Anglus vigyáz; a' *Brunsvigi* és *Hannoverai* seregek is jól állapotba teszik magokat, és a' mint a' környülállások mutatják, ha békesség nem talál lenni, jövő tavasszal a' *Vestfaliai* kerület leszen a' hadakozásnak piattza: Egy *Fr.* tsuport *Hardenbergbe* kísértvén a' *Hann-*

noveranus seregeinek betegjeit, barátságosan együtt ettek és ittak barátságosan is váltak el egymástól. Mennyire nyomúltanak legyen bé az *Oberysell* tartományba, bizonyosan nem tudatik, annyi mindazáltal tsak, bizonyos ugyan hogy már 4 orányira vagynak *Daventrián* innen. Félvén az Anglusok a' Frantziáknak reájok való útétől, Febr. 6 ikát követett éjjel szekerekkel töltötték meg a' *Hardenbergi* hidat.

Moguntzia környékéről iratik, hogy ottan minden Rénusi szigeteket úgy bé öntött az ár víz, hogy az azokon lévő batteriákat tellyességgel nem lehet látni; hogy az azokban volt hadi seregek jókor ki mentek azokból, minekutánna ottan hagyatott ágyuikat vastag kötelekkel és lántzokkal meg erősítették volna; hogy Febr. 12-ikén a' *Márienborn* alatt batteriákat készíteni kezdett Frantziákat ágyú golyóbissaink széllyel ütték; hogy gyakorta lövöldözzenek táborokban; hogy az *Darmstati* tartományt egészen bé borította az ár víz; hogy a' Rénuson meg indult jégen sok ember el velztette életét; hogy valamerre tekint az ember árviznél egyebet nem láthat; hogy Febr. 10-ikét követett éjjel 7 strásán állott katona is a' vízben fúlt; hogy *Bruch* és *Monbach* környékét is egészen bé fedette a' víz.

Frigyes Belgyiom.

Az előbbi közönséges hivatalt viselőknék meg nem engedtetik Amsterdamból ki menni; azok éránt pedig a' kik honnyaikból ki költöztek, az a' hirdetmény tétetett közönségessé, hogy ha egy hólnap alatt hazájokba visszra nem térnek, minden hátra hagyott vagyonaik korya vetyérefog vetetni. — Valamint Párisban úgy Amsterdamban is egy nemzeti gárda sereg fog fel állítani, mellynek fő kórmányozójává *Krayenhoff* Generál volt Orvos Doctor tétetett, a' kinek igen szép esmértsége vagyon a' katonai architecturában.

A' Hollandiai tartományban minden férfi 16 esztendőstől fogva 60 esztendősig fel iratott, mi végre, meg mutatja a' jövőendő idő.

A' *Hágai* ideig óráig tartó nemzeti képviselők azt hirdették ki *Feb. 6* ikán, hogy a' Fr. nemzet képviselői következő dolgokat kívánják az északi örmádiának adatolni, úgymint 20000 mása tiszta buzát; 5 millió portio szénát per 15 font; 2 száz ezer portio szalmát per 10 font, 5 millió mérő zabot; 50 ezer pár tsizmát, 20 ezer pár stifelt; 20 ezer posztóból készült felső köntöst és laiblit; 40 ezet szőtt nadrágot; 150 ezer vászonzóból csinált pántálonst, az az nadrágra vonandó's bokaig érő felső nadrágot; 200 ezer inget, és 50 ezer süveget, a' mellyeket egy hólnap el forgása alatt, három terminuson, a' *Nimwigheni*, *Thieli*, és *Hertzogenbuschi* várakba keltetik vinni; ennek felette 2 hólnap slatt 12 ezer ökröt szükség léfzen nékiek adni.

BCU Cluj Central University Library Cluj

Gróf *Benting*, a' Hollandiai nagy pensionarius *Spiegel*, és több Orániai háznak barátjai *Febr. 5*-ikén *Hágában* tulajdon házaiknál meg fogatattak. — A' Frigyes Belgiomi tartományoknak képviselői ismét öljve gyűltek *Hágában* azon reszpublika jövőendőbeli constitutiójának meg határozására. — Ennekutánna nemcsak a' tartományok, hanem minden kerületek és városok is deputatusokat fognak küldeni *Hágába*. A' fenn említett nemzeti képviselők által minden vallásbeli külömbség el töröltetett, kinekkinék szabadság engedtetett az Istennek tettzése szerént való tiszteletére; az írásban és nyomtatásban való szabadság is meg határozatott, úgy mindazonáltal, hogy az által senki is meg ne sértetessen. A' kereskedésre és hajókázásra ügyelő Comissió minden kereskedőknek tudtára adatta, hogy ennekutánna egy *Britanniai* kikötő helyben se engedjék hajóikat bé venni; hogy igazán jegyeztessen fel a' Hollandiai hadakozó és kereskedő hajóknak

száma. Továbbá az végzették a' Hágai mestani nemzeti képviselők, hogy azoknak a' hatalmaságoknak Hollandiában fekvő jószágaik, a' kik a' Fr. republika ellen hadakoznak, jelentessenek bé; hogy a' helytartó Fejedelemnek örökségei iratasanak fel; hogy *Kinksbergen* admirál, a' ki is az *Orániai* hercegi familiát a' Fr. kézből ki mentette, és Angliába vitte, fosztatasson meg hivatalyától; és hogy a' Hollandiai posták mind Fr. Országba, mind más neutralis tartományokba szabadon mehessenek 's a' t. —

Olasz Ország.

A' Jan. 31-ikén költ *Genuai* tudósítások szerint, fáradhatatlanul, az Olasz Orzági Fr. armádiának jobb rendbe való hozásában foglalatoskodik *Scheerer* Generál, sok stabalis tisztekkal egygyütt meg járja a' külső postokat, mindenütt jó rendeléseket tesz, és olly formán kívánnya a' kormányára bízott seregeket organizálni, hogy akár melly erőnek ellene álhasson. Még eddig semmi ellenségeskedéshez nem kezdett.

Egy Nápolyi hadakozó hajó és két fregátta készítettek ki, és *Livornóba* menni parantsoltattak, holott meg fog nékiek mondattatni, mi tévőek legyenek. - A' Nápolyi, sőt. közönségesen, az egész Olasz orzági rend kívül való kemény tél sok nyavalyát okozott, és sok embert is temetett a' földbe.

Frantzia Ország.

A' *Pichegru* armádiajánál lévő nemzeti képviselők, következő értelmű levelet küldöttek Jan. 28 ikán a' *Párisi* Conventhez: A' *Willemstadti*, *Brédai*, *Garcumi*, és a' *Bergen Op-Zoomi* váradak, nem külömben a' *Texelbe* bé fagyott *Holki* kötő flotta, végtére a' *Bréli* és *Helvoetsluysi* estek. — Az utólsóbb ki kötő helynek birtokát,

egyedül *Bonneau* Generálisnak köszönhetjük, a' a' ki is tudván, hogy 6 száz katonáink légyenek ottan fogságban, és hogy 800 Anglusok futottanak oda olly reménséggel, hogy ott hajókra ülven bátorságossabb helyre mehetnek, titkon megizente azon ki kötő hely kormányozójának, mint jó partiótának maga fel tételét. E' tehát allatomban fel fegyverkeztetvén az alatta lévő *Hollandus* vitézeket, az *Anglusokat* fogságba ejtették — Az el fogatott *Anglutók* egy *Amerikai* hajós Kapitánynak, és egy *Dániai* hajónak nagy summa pénzt ígérték, tsak vigyék őket Angliába, de ezek azt felelték, hogy mivel sem *Amerika*, sem *Dánia* ellen nem hadakozik a' *Fr.* nemzet, lehetetlen nékiek, a' neutralitásnak meg sértése nélkül, kivánságaikat tellyesíteni. Méltó, hogy ezen barátságos indulatját mind az *Amerikai* Státusoknak, mind *Dániának* meg köszönnyük. *Dordrechtben*, *Gorcumban*, és a' többi *Hollandiai* erősségekben igen igen sok tábori eleséget, és muniziót találtak a' *Frantziák*. Tsak egyetlen egy magazinumban 5 ezer zsák zab, és 2 milló, 12 fontos portió szénát nyertének. E' mellett 983 ágyút, és 50 ezer fintát foglaltanak el. *Dordrechtben* sok el rejtett pénzre akadtak, a' melly a' *Brabantiai* ki költözött szerzetesekének lenni mondatik.

Továbbá az a' tudósítás ment a' *Köz Jóra* ügyelő *Comissió*hoz, hogy a' *Sz. Lucia* nevezetű *Britanniai* szigetben pártot ütöttek a' fekete lakosok, ki üzték onnan az Anglusokat, és a' *Fr. republika* mellé állottak. Egy *Pantrizel* nevű nemzeti képviselő azt ígérte, hogy 14 nap alatt egy olly plánomot fog készíteni, melly szerént nem tsak a' *Fr. coloniákat* vizsgálja lehet nyerni, hanem a' *Brittusokhoz* tartozókat is el foglalni. Még előre igen nagy kedvességet és örömet okozott ez a' plánom, mintha már kezekbe volna a' sült galamb.

A' köz Jóra ügyelő Comissionának azon projectomáról, a' mely szerént mind a' napkeleti, mind a' napnyugoti el foglaltatott Fr. örökségekbe nemzeti képviselőket küldeni javaslott, kölömbkülömbféle értelemben voltanak a' Conventnek tagjai, némelyek helybe hagyták, mások nem. Egy *Gouly* neű így szóllott: Asiában lévő örökségeinket el rablották az Anglusok; kintseiket a' napkeleti Indiának gazdagságával megsaporították; az *Indostáni* nevezetesebb nemzetek leg gazdagabbak vóltak e' világon, azért is szükség lészén a' *Brittusokat* Indiában meg verni — Ottan kell az *Angliában* folyó arany folyamataknak kút fejét ki szárittani; ez által szokta a' *Parlamentom* tagjait meg rontani; ez által vásárol magának izövetségesséket; ebből fizeti a' külső armádiának zsoldjait; ez által gyújtya fel a' hazafiak között való háborúnak tüzet hazánk kebelében. Nem mondom hogy hasznunkra vólnának Indiai örökségeink, éppen nem; de valameddig ottan örökségei lésznek a' *Brittusoknak*, valameddig az *Indiai* tengeren való kereskedés szabadda, és minden nemzetek előtt nyitva nem lészén, mind addig szükség lészén oda való örökségeinket meg tartanunk. Valameddig a' Fr. szigetnek és *Bourdonnak* birtokában lészünk, addig el nem veszjűk Indiai örökségeinket. Jól tudják ezt az *Anglusok*, és éppen azért igyekeznek azokat hatalmuk alá hajtani; tehát semmit el nem kell mulatnunk azoknak meg tartasokban. Most ugyan lehetetlenkünk elegendő hajó seregeket oda küldeni; de hogyha nemzeti biztosokat fogunk oda rendelni, meg erősítjűk az oda való lakosoknak erköltsi erejüket, és rúgójokat. — A' Fr. szigetnek el vesztése után *Madagaskárt* is el fogjuk veszteni, és így el vesztyűk a' kaffét, nádmézet, sok selyem matériát, és építésekre való fát.

Dabouchet ellenére vólt ezen projectumnak, ekképen szóllott: ki fogja közülünk magára vállalni ezen tsiklándazó comissionát? mennyi pa-

gasz és árulkodás fog ellene nem lenni? Nem coloniaikban, hanem Angliában kell minékünk hadakoznunk; *Londonba* kell egy ármádiánknak marsirozni 's a' t. Mind ezekre is semmi végzést nem hozott a' Convent, hanem annak szorossabb megvizsgálását újjobban a' köz Jóra ügyelő comissióra bizta.

Minden Frigyes Belgiomból Párisba ment tudósítások meg egyeznek abban, hogy igen barátságosan bánnak a' Frantziák a' *Batavusokkal*; hogy mind szabadságokat, mind örökségeket tekintetben tartyák; hogy noha hatalmokban volna, minden némű segedelmet tőlök kivánni, még sem mivelik, magokra bizzák, mit adgyanak, mit ne adgyanak. A' Fr. képviselőknek álhatatos akarattya az, hogy a' Hollandusoknak szabadságot és kereskedéseket bátorságossá tegyék; hogy szabad tettzésekre hadják igazgatások formájának megváltoztatását; hogy sem egyik, sem másik részre ne hajollának. *Jól vagyon: így szól egy Párisi közönséges levél*, mivel, hogyha úgy bánná a' Fr. respublika *Hollandiával*, mint fegyver által nyert tartománnyal, könnyen és hamar ki szíhatná annak velőjét; ellenben ha mint szövetségessével úgy bánik véle, nemtsak most, hanem mászor is hasznát veheti.

Ha igaz az, a' mit egy Párisi levélből olvassunk, nyóltz ármádiája vagyon most talpon a' Fr. republikának. Az *első* a' napnyugoti a' *Vendoi* osztályban, a' rojalistáknak vezérek *Charette* ellen *St. Maló* szigetétől fogva *Rochellig*, avagy *Rupelláig Canclaud* Generál vezérlése alatt. A' *második* a' napnyugoti Pirenéusi *Biscajában* és *Navarrában Moncey* vezérlése alatt, *Gr. Colomera* Spanyól Generális ellen. A' *harmadik* a' napkeleti Pirenéusi *Katalóniában*, *Perignon* Generális kormánya alatt *Amarillas* Marchese ellen. A' *negyedik* az Olasz Országi és Alpesi eggyesült ármádia, a' *Bernárd* és *Cenis* hegyeken, a' *Pedemontj*.

és Genuai földön, *Scherer* Generál vezérlése alatt, *Gr. Colli* Generál ellen. Az ötödik a' Rénusi armádia *Germersheimtől* fogva *Moguntziáig* *Michaut* Generál alatt, *Albert* Saxóniai hertzeg, és *Mölldorf* Prussus Feldmarsál ellen. A' hatodik a' Moseli armádia, *Moguntziától* fogva *Koblentzig* és *Luxenburgig*, *Morsau* vezérlése alatt, *Bender* Feldmarsál ellen. A' hetedik a' Sambrei és Maasi armádia *Jourdan* Generál alatt, *Gr. Clerfayt* hadi Tármaster ellen. A' nyóltzadik és utolsó az északi armádia, az *Austriai* és *Frigyes* *Belgiomban* *Pichegrü* fő vezér alatt, az egyesült *Austriai*, *Angliai*, *Hannoverai*, *Hassiai* és *Hollandiai* seregek ellen. Mind ezek, a' napnyugoti, avagy a' *Wendei* osztályban lévő *Fr.* armádián kívül, az ellenség földjén lenni, és nem kész pénzből, hanem csak assignatákból élni mondatnak.

*Mecz*ből (*Mecz*, *Merac*, *Diuodunum*, nagy, népes, és erős város *Lotharingiában*, *Páristól* 68 *Fr.* mélföldnire) illetén foglalatu levél érkeze hozzánk: A' mi pölgári kormány székünk is megújítatott, fedhetetlen életü, jámbor, és felebaráti szeretettel bíró emberek váltották fel a' *Jakobinusok* által fel magasztaltatott, vad természetü semmi emberi érzékenységet nem esmérő, és vérszopó tisztviselőket. Már most a' békességnél egyéb héjunk nintsen, ez adhat minékünk táplálásunkra szükséges eledeleket, e' szaporíthatya föld miveseinket, és kézi mestereinket, e' virágoztathatya *manufacturáinkat* és *fabrikáinkat*. Se ökreink, se juhaink nintsenek tápláltatásunkra, a' föld mivelésére, és a' kereskedésnek gyakorlására, armádiáinknak fényes győzedelmei nem adhatnak nekünk ezeket. Leg nagyobb szükségünk vagyon a' békességre, győzödelmes seregeinknek öröm kiáltásaikat meg homályosíttya a' kenyért és helyes igazgatást kívánó szegény lakosoknak sohajtások.

Utóllýára tegyük még a' *Fr.* dolgokhoz ezt is, hogy a' *Roberspiera* és *Jakobinusok* írásaikból

ki tanúztatott, hogy ők ismét királyt akartak Fr. Országának adni,

Lengyel Ország.

Lythvániából és Samogitiából követek küldettek *Péttersburgba* annak meg halálására, hogy az *Orosz Császárné*, azon tartományokat az insurrectionnak, és a' hazafiak közt támadt háborúnak terhe alól fel szabadítani, 's őket védelme alá venni méltóztatott. Ezek a' küldöttek, igen jól vétettek a' Cs. udvarnál, és kéz csókolásra is bocsátattak, a' melly alkalmatossággal további kegyelmességéről is bizonyosokká tette őket *II. Katalin*.

A' *Warsóvidban* eddig vólt Svéciai követ *B. Toll* vizsza hivatott a' *Stockholmi* udvar által. Az ott lévő fegyveres tár annyira ki üresítetett, hogy tellyességgel leg kissebb fegyvert és munitiót se lehessen abban találni; a' mi halzna vehetlen vólt, rész szerént tüzre rakatott, rész szerént pedig a' *Wistula* vizébe vettetett. Ama híres *Lengyel Tudósnak Zaluskinak* könyvtára is hasonló szomorú sorsra jutott, a' leg jobb nyomtatott és iratott könyvek szekerekre rakatván *Péttersburgba* küldettek. Úgy hallatik, hogy 500 ezer rubelt rendelt esztendőnként az *Orosz Császárné* a' *Lengyel Királynak*.

Dánia.

A' korona örökös fejedelem, és az *Augustenburgi* hertzeg *Feb. 7-ik* napján, meg látogatják a' *Koppenhágai* universitást, a' melly alkalmatossággal, egy igen szép és gyökeres orátiót mondott a' mostani *Prorector Baden* Profellor úr, mellyben fontos okokkal meg mutatta azt, hogy tellyességgel semmi revolutiótól nem kell *Dániában* félni. Egy *Condray* nevű Fr. emigrált tisztt 300 tallér esztendei fizetéssel rendeltetett arra, hogy a' hajókázásnak mesterségében oktassa a'

hajós serogeknél lévő tiszteket. A' korona her-
tzegek hitvese ismét teherbe vagon. *Fridrik* her-
tzege a' királynak testvér öttse újobban betegség-
be esett, és a' mint a' jelek mutatták, vízi kór-
ság vagon a' mellyében. Gróf *Bernstorf* első mi-
nisternek emlékezetére egy kölönös medalliat ve-
retett a' nemzet, mellyen lévő felül irásnak ez-
sz értelme, hogy ő mentette meg Dániát a' most-
tani hadakozásnak rossz következéseitől.

Svédia.

Stokholmból írják Jan. 22 ikén, hogy az ifjú ki-
rály, egy *Gogel* nevű református, gazdag, és
mindenek előtt nagy tekintetben lévő *Frankfurti*
kalmárt tett volna oda való agensévé — Az Amé-
rikában lévő *Sz. Bertalani* szigetben, mellyet en-
nekelötte 9 esztendővel Svécziának által engedett
a' Párisi udvar, most rendkívül való módon virág-
zik a' kereskedés, holott csak nem minden szük-
séges dolgokat lehet találni — Sok szomszéd szí-
getekben lakó gazdag kereskedők nagyobb bátor-
ság végett oda költöztek által, és ottan teleped-
tenek le kereskedéseknek folytatására, úgy hogy
már most annak fő városában *Gustáviában* 1000-
re szaporodott a' házaknak száma. — Az Asiai ke-
reskedő társaságnak *Sófia Magdolna* nevű hajó-
ja, mellyen 20 ágyú, 's 150 hajós legény vagon,
majdan *Chinába* fog utazni — A' múlt esztendő-
ben 795 kereskedő Svétziai hajó ment ki a' *Go-
thenburgi* révől más Statusokba, és 700 ment bé
oda — 104535 hajó font rúd vasat, (egy hajó font
félzen 300 közönséges fontot, mellyet az Olaszok,
Spanyolok, és Frantziák *Cargonak* vagy *Charge-
tallért* érő Indiai portékát, és 67000 tonna ga-
bonát adtanak el az idegen nemzeteknek. — Ha
egyéből nem is, csak ebből is ki tettik, mitso-
alatt a' neutralitásnak.

Magyar Ország.

Méltóságos *Fengler József* Győri Püspök Úr Ő Excellentiája abból a' kegyes hajlandóságból, a' mellyel viseltetik az Úrnak szöллеjében együtt munkálkodó 's előtte nagy betsben álló papjaihoz, annyival is érzékenyebben meg illetődött a' *Bajraji Újságnak* XI. szám alatt, szombaton, Januariusnak 22 ikén ezen 1795 elztendőben költ helytelen tudósításán, mellyben Fő tisztelendő *Wachtler Pál* Soproni Kanonok és Plébános úr a' Státus háborogató tzimborások között el fogattotnak lenni iratott, Budáról a' múlt 1794 ik elztendőnek December' hava 30 ikán: a' mennyivel esméretesebb előtte ezen említett Fő tisztelendő Úr, hogy jámbor és feddetlen élete mellett, az Istenhez, Fejedelemhez, és Hazájához való kötelességeknek tellyesítésekre az alatta való híveket, valamint buzgó szóval gyakran oktatja, úgy jeles példájával is állhatatosan gerjeszti és erősíti. Igazságosan kívánja tehát ezen nagy érdemű Papjának betsülete megtérítését ugyan az újságok által, mellyet a' *Bajraji* újság helytelen tudósítás után meg sértett.

Hogy a' kemény télben, nemtsak a' farkas, hanem a' borjú is meg eszi az embert, még pedig a' kályha mellett, bizonyítja egy Moson Várme gyében a' Nyúlás pufztáján történt dolog, mellynek rövid historiája ekképen vagyon.

Egy jó vagyonos gazda ember, másunnan haza felé menvén szánon, az úton egy pár csizmat talált, mellyekben két, holt ember lába volt. Ugy gondolván, hogy a' csizmának hasznát veheti egyik, vagy másik szolga legénye, fel vette és haza vitte. Leg ottan, hogy haza ért a' szomszédbéli lakadalmas nép (mivel most múlt farsangban történt dolog ez) körül fogta a' gazdát, és mind addig el sem bocsátotta, míg a' lakadalomba való menetelre magát nem ajánlotta. Hanem, hogy az úton talált kintsét senki észre ne

vegye, bundája alatt bé vitte szobájába, 'a kályha mellé vetette maga pedig a' lakodalomra ment.

Este felé egy esmérős kóldus menvén a' házhoz szállást kér a' gazdaszszonytól, és a' szokás szerént a' kályha mellé igazítatik hájárásra. Ejjel tájban egyik szolga megy az ablakra, 's jelenti a' gazdaszszonyának, hogy egyik tehene meg borjazott, kinek parantsolattyára bé is vitte azt, 's tette a' kályha mellé. Hajnal felé maga a' gazda is haza ment jó tele fővel a' mennyegzőből, tsendesen le feküdt, úgyhogy a' felesége se vette észre. — A' kóldus jól ki aludván magát, hajnal előtt fel ébred, ide 's tova tapint a' setében, kezébe akad a' kályha mellett heverő csizma, 's gondolván, hogy hasznát veheti, ki húzta belőlök a' holt lábakat, le vetette a' kályha mellé, és jókor reggel elébb állott a' csizmákkal.

Viradtakor fel kelvén a' gazdaszszony, nézi a' kályha mellett a' kóldust, de nem találja, hanem a' bé vitétt borjú előtt, láttya a' két holt ember lábát. E' dolgon meg rettenvén, legottan a' híróhoz, és az esküttekhez futott, tudokra adta, hogy az el múlt éjjel ellett borja a' kóldust meg ette. Ezek az együgyü emberek, ki fejszével, ki vas villával, ki töltött fegyverrel követvén az aszszonyt, környül vették a' házát, de mivel magok is félték az embert evő borjútól, nem mére szlettek a' szobába bé menni, hanem az ablakokból agyon lövöldözték az ártatlan borjút. A' puska durgásra, a' bornak szelze miatt mélyen el aludt gazda fel ébred, tudakozza a' puskázásnak okát, mellyet meg értvén feleségétől és a' puska kás emberektől el nevette magát, elől beszéli nékik a' két holt láb históriáját, mellynek hallására meg pirúlván a' nagy vitézek, le függesztett fejjel haza mentek.

Elegyes Tudósítások.

A' szövetséges fejedelmek 100 ezer fegyveres emberből álló armádiát akarnak jövő tavasszal táborba szállítani, 's azzal birodalmaiknak határain cordönt vonni. — A' Hannoverai tartománybéli katonaság már ki ment hazájának hatáira. Még is Hannoverában mulat a' Wallisi hertzeg matkája *Karolina*, oda váratik édes atyja a' Brunsvigiai uralkodó hertzeg is — A' *Düsseldorf*i kép gyűjtemény, és a' Kolóniai 's Monasteriumi leveles tár *Glückstadba* vitettek által — A' Hollandiai patrióták örökös szövetséget akarnak a' Fr. republikával szerezni — A' *Brabantziából* és *Flandriából* ki költözött lakosoknak hátra maradt ingó és ingatlan jószágaik töbnire mind el adattak. — A' Nápolyi király 20000 flintát készíttetett Saxóniában.

A' Normandiai tenger partok felé számos Fr. seregek marsiroznak, miért és mi végre, az idő fogja meg mutatni. — Brüsszelben is meg innepetetett *Jan. 21* ik napja, a' mellyen t. i. néhai *XVI. Lajos* szerentsétlen király ősi birodalmaitól és életétől meg fosztatott. — Dél előtt a' józan okosság tempomában nagy czeremóniát, este pedig fényes vendégséget tartottak a' Frantziák — Spanyol Országban igen szűk a' gabona, úgy annyira, hogy már két árron sem lehet meg venni. — *Korsikának* el. vétele által sok orosz barátokat tsinált magának Olasz Országban Anglia. — Már kétszer támadtak a' Korsusok az Anglusok ellen, hanem mind a' kétszer le tsendesítettek. — Minden fegyvert fogható férfi lakosokat conscribáltak, és regementekre osztottak a' Frantziák a' *Biponti* hertzogségben. — Az Orosz nagy hertzegné mostan született leány magzattyának *Anna Paulovna* név adatott a' keresztségben. — A' Fels. Császár maga brilliantos képét küldötte *Suvarow* Feldmarsálnak ajándékba.

Egy *Hufeland* nevű Saxóniai tudós Orvos Doctor 1791-ik esztendőben, egy tudós munkáskát adott ki a' meg holt ember valóságos halálának bizonyos vóltáról, annak bizonyos meg esmértető jeleiről, és azt az eszköt a' melly által az elevenen való el temetést el távoztatni lehet. Ez a' munka nagy kedvelséget nyert a' Német Birodalomban. — Az ő jávaslásából, egy olly ház épitetett *Weimarban*, a' mellyben a' holt test le tétetik, és 24 órá alatt tartatik, 's az alatt meg vizsgálatik, hogyha nintsen e' még a' holt testben valamelly érzékenység és már egynehány példakkal meg mutattatott, hogy sok szívfőzítésben, gutta ütésben, és más hirtelen halállal meg holt, és meg hólnak lenni tartatott ember, ismét meg elevenedett.

A' hasznos mesterségeknék tökéletesítésére *Hamburgban* fel állitatott tudós Társaság, hat esztendővel ennekelötte 50 aranyból álló jutalmat ígért annak a' Tudósnak, a' ki a' vízbe holt embernek életre leendő vizsgálta hozattatásáról, a' leg jobb eszköt meg fogja mutatni. Találtattak is olyanok, a' kiknek tanátsok, és az általok mutatott eszközök jóknak lenni találtattak, mellyekkel 1790-ik esztendőtől fogva él is azon nevezett tudós Társaság, és minémű haszonnal meg mutatta e' következő táblátska :

Esztendő

S z á m a

A' vízbe holt. a' meg elevened. meg nem elevened.

1790	12	—	8	—	4
1791	26	—	17	—	9
1792	27	—	19	—	8
1793	50	—	31	—	19
1794	50	—	32	—	18